

VAKTAAL

MEER DAN 200 COMPUTERTERMEN VERKLAARD

De computer- en internetwereld is voortdurend in beweging. Dagelijks worden er wel nieuwe producten of technologieën op de markt gebracht. En daar horen natuurlijk nieuwe modewoorden of technische termen bij. Het is bijna onmogelijk om deze op de voet te blijven volgen. Zelfs de iets vaker gebruikte computerwoorden zijn nog lang niet ingeburgerd. Ken jij bijvoorbeeld de definitie van een browser? Of kan je ons eens even uitleggen waarvoor een UTP-kabel dient? Nochtans is het handig als je weet wat dergelijke termen betekenen, vooraleer je op het internet gaat of naar de winkel stapt voor een nieuwe computer. Maar waar kan je de betekenis van computerwoorden vinden? De meeste woordenboeken kunnen de evolutie in de computerwereld immers niet bijhouden. Daarom vonden wij het de hoogste tijd om 200 vaak voorkomende, maar ook minder bekende computertermen te verklaren in dit handige boekje. Knip het uit en bewaar het zorgvuldig!

Vaktaal

3D: Staat voor driedimensionaal, wat betekent dat voorwerpen en figuren diepte bevatten. Daardoor zien ze er veel realistischer uit.

56K-modem: Een modem die een maximale doorvoersnelheid van 56,6 Kilobits per seconde haalt. Dat is trouwens de maximumsnelheid die een analoge modem kan bereiken.

Account: Als je je op het internet wil begeven, dan moet je je aansluiten bij een internetserviceprovider (ISP) of kortweg provider. Zo'n lidmaatschap wordt een account genoemd. Je krijgt dan een aantal gegevens (gebruikersnaam, wachtwoord) van die ISP om je browser en e-mailprogramma mee in te stellen.

Acrobat Reader: Een stukje software van Adobe waarmee je pdf-documenten (portable document file) kan bekijken en afprinten. Je kan de laatste versie van Acrobat Reader gratis downloaden van de Adobe website www.adobe.nl/products/acrobat/readermain.html.

ActiveX(-programma): Kleine programma's die erg slank geschreven werden opdat ze over het internet kunnen worden gebruikt en gestuurd. Website-bouwers kunnen met de ActiveX-Controls allerlei interactieve elementen aan een website toevoegen.

ADSL: Asymmetrical Digital Subscriber Line. ADSL is een breedbandverbinding met het internet, waardoor je veel sneller kan surfen. Je bent verbonden via de gewone telefoonkabel, maar je belemmert het telefoonverkeer niet. De snelheid ligt 60 tot 70 keer hoger dan die van een normale modemverbinding.

AGP: Accelerated Graphics Port. Een aansluitingspoort op het moederbord van recente pc's, waarin je een 3D-kaart kan pluggen.

AirPort: Een technologie waarmee je de computer binnen een straal van ongeveer 50 meter draadloos aansluit op een netwerk. Op die manier kan je zonder gedoe met kabels, printers delen, surfen op het internet of bestanden met andere computers over een netwerk uitwisselen. AirPort haalt een gegevenssnelheid van 11 megabit per seconde. Je computer heeft hiervoor wel een AirPort-kaart en/of -basisstation nodig.

Alias: Een interessante optie die ervoor zorgt dat je geen e-mailadressen meer hoeft te onthouden. In je e-mailprogramma zal je slechts de alias 'Sofie' in het vakje van de bestemmeling ingeven, om een e-mail naar 'sofie.vdsmissen@mediaxis.be' te sturen.

API: Application Programming Interface. Een reeks van afspraken waardoor programma's met elkaar kunnen communiceren. Dankzij API werken de menu's en dialoogvensters van de verschillende applicaties allemaal op dezelfde, herkenbare manier.

Applet: Een klein hulpprogramma dat zich laat integreren in een webpagina. De webbezoeker zal het applet tijdens een surfbezoek via zijn browser inladen zodat het bepaalde taken kan uitvoeren.

ASCII: American Standard Code for Information Interchange. Met deze code worden alle karakters (cijfers, letters, symbolen) opgeroepen op een computer. De gewone tekenset bevat 128 verschillende karakters. Er bestaat ook een uitgebreide tekenset van 256 tekens waarmee accenten en speciale symbolen worden weergegeven.

Attachment: Ook bijlage genoemd. Een e-mailbericht bestaat standaard alleen uit tekst, maar je kan er ook een attachment aan koppelen.

AVI-formaat: Audio Video Interleaved. De bestandsnaam voor digitale video met geluid. Deze standaard werd door Microsoft ontwikkeld voor digitale televisie die je kan bekijken met de Media Player. Je herkent deze bestanden aan de extensie .avi.

Back-up: Een kopie van data, bijvoorbeeld bestanden op je harde schijf. Als je de oorspronkelijke data kwijtraakt, kan je ze vervangen door de back-up.

Bandbreedte: Het aantal 'rijstroken' op de digitale 'snelweg'. Hoe groter de bandbreedte, hoe meer gegevens in één tijdseenheid kunnen worden verstuurd.

Besturingssysteem: Een programma dat van de computer meer maakt dan een kastje met elektronische spullen. Het regelt de werking van de pc, de communicatie met randapparatuur enzovoort. Windows 3.1, 95, 98, 2000, ME en XP, Linux en Macintosh zijn de bekendste besturingssystemen.

BIOS: Staat voor Basic Input/Output System. Voor een pc is dit de koppelingssoftware tussen de hardware en het besturingssysteem.

Bit: Binary Digit. De kleinste eenheid in informatie die een computer kan begrijpen. De waarde is 0 of 1.

Bluetooth: Bluetooth is de naam voor een technologie die het mogelijk maakt om allerlei apparaten draadloos - via radiogolven - met elkaar te laten communiceren.

Browser: Een softwareprogramma waarmee je pagina's op het world wide web kan opzoeken en bekijken. De bekendste browsers zijn Microsoft Internet Explorer en Netscape Navigator.

Bug: Fout in een softwareprogramma die een fout bij de uitvoering van een programma veroorzaakt.

Byte: Een reeks van 8 bits die samen een informatie-eenheid vormen.

Cachegeheugen: Het geheugen dat een computer reserveert om recent gebruikte gegevens beschikbaar te houden voor een volgende soortgelijke opdracht. De cache (Frans voor geheime opslagplaats) loopt als het ware vooruit op de vraag naar gegevens.

Carry-in: Een garantiesysteem waarbij je je computersysteem naar je computerleverancier brengt om het te laten herstellen.

Casemods: Aangepaste systeemkasten die worden voorzien van extra koelmogelijkheden, een doorkijkvenster of eventueel indrukwekkende afbeeldingen op de zijkant.

Cd-r: Cd-recordable of een opneembare cd. Een cd-recordable is een blanco schijfje dat je éénmalig kan beschrijven.

Chatten: Babbelen via het internet. Er bestaan bepaalde plaatsen (chatboxen) waar verschillende surfers elkaar ontmoeten om te kletsen.

CF: Afkorting van CompactFlash. Net zoals een SmartMedia- of MultiMedia-kaart een soort van verwisselbaar opslagmedium, vergelijkbaar met de traditionele diskettes. Deze geheugenkaartjes zijn véél kleiner en kunnen veel meer informatie opslaan.

Codec: De afkorting voor compressor/decompressor. Een codec is software die instaat voor de compressie/decompressie van digitale audio en video.

COM: De naam van één van de seriële poorten achteraan je computer. De poort kan gebruikt worden om randapparaten op aan te sluiten.

Compressie: Een techniek die data reduceert zodat een bestand kleiner wordt. Compressietechnologieën vervangen combinaties van data die geregeld opduiken door een code. Aan de hand van die codes kan het oorspronkelijke beeld weer opgebouwd worden. Als je echter te veel informatie gaat weglaten, kan er kwaliteitsverlies optreden.

Cookie: Een pakketje dat tijdens het surfen door de webserver wordt verstuurd naar de pc van de bezoeker. Veel cookies hebben een commerciële functie. Ze geven bijvoorbeeld informatie door over op welke manier de bezoeker de site doorloopt. Soms dienen ze gewoon om het je gemakkelijk te maken. Cookies zenden stiekem gegevens over de datum en tijd van bezoek, de namen van

de bezochte pagina's, het soort browser of computer waarmee de surfer werkt.

CPU: Central Processing Unit of de processor. Een CPU is een chip, eigenlijk het hart van je computer. Deze chip stuurt alle andere onderdelen aan en zorgt ervoor dat er gebeurt wat jij wilt.

CRT-scherm: Cathode Ray Tube of kathodestraalbuis. De glazen trechtervormige elektronische beeldbuis. Aan de achterzijde van de kathodebuis (CRT) bevinden zich drie elektronenkanonnen, één voor elk van de drie primaire kleuren die beelden op het scherm schrijven.

Cybersquatter: Iemand die een domeinnaam registreert in de hoop er winst op te maken door het domein door te verkopen aan een persoon of bedrijf met een link naar de domeinnaam.

DDR: Double Data Rate RAM is een soort geheugen dat bij elke klokpuls tweemaal zoveel geheugen doorgeeft aan de processor. Theoretisch zou dit geheugen dubbel zo snel zijn als gewoon geheugen.

Defragmenteren: Bestanden opnieuw samenvoegen die versnipperd zijn geraakt over de harde schijf. Door het gebruik worden gegevens vaak verspreid opgeslagen op de harde schijf. Dit leidt tot vertraging van het systeem. Wanneer men gebruik maakt van een defragmentatieprogramma worden alle gegevens opnieuw netjes aaneengesloten op de schijf en zal je computer wellicht sneller functioneren.

DHTML: Staat voor Dynamisch HTML (Hypertext Markup Language). Deze uitbreiding van de klassieke HTML-taal geeft meer mogelijkheden voor interactieve en dynamische webpagina's. Dit is een combinatie van HTML, JavaScript, Java en ActiveX die voor spectaculaire effecten kan zorgen.

Dial-upverbinding: Inbelverbinding bij een provider. Met behulp van een modem, een telefoonlijn en communicatiesoftware maakt je computer (tijdelijk) contact met de computer van de provider, waarna je toegang hebt tot het internet.

DirectX: Een programmabibliotheek voor Windows, speciaal ontwikkeld door Microsoft om ontwerpers van spelletjes en multimediatoepassingen de gelegenheid te geven de geluids- en videokaarten rechtstreeks aan te spreken, zonder dat zij de details daarvan hoeven te kennen. Vanaf versie 98 zit het standaard in Windows. Je kan het programma gratis downloaden of upgraden op www.microsoft.com/directx.

DNS-server: Domain Name Server of domeinnaamserver. De server vertaalt de internetdomeinen die bestaan uit twee woordelijke gegevens gescheiden door een punt, in een cijfercombinatie. Die cijfercombinatie is het IP-adres. Omdat ieder gezond mens liever www.clickxmagazine.be onthoudt dan 122.04.125.987 hebben we zulke DNS-servers nodig.

Docking station: De basiseenheid waarin je een draagbare computer kan plaatsen om hem uit te breiden met de mogelijkheden van een desktopcomputer. Zo'n docking station voorziet bijvoorbeeld in uitbreidingssleuven, extra poorten en stroomtoevoer. Een docking station kan ook een basiseenheid zijn waarin je je camera kan plaatsen om batterijen op te laden en foto's te bekijken op een tv-scherm.

Domeinnaam: Een unieke naam die verwijst naar een internetadres. De naam bestaat minimaal uit twee delen gescheiden door een punt zoals: clickxmagazine.be. Alle domeinnamen zijn gekoppeld aan een zogenaamd IP-nummer, maar zo'n ingewikkelde nummercombinatie laat zich moeilijk onthouden. Bij een e-mailadres kan je een domeinnaam gemakkelijk herkennen, dat is alles wat achter het apenstaartje staat.

DOS: Disk Operating System. De voorloper van Windows, die in tegenstelling tot Windows niet in een grafische, maar in een tekstuele omgeving werkt: dat betekent dat je niet met de muis kan werken en dat je enkel opdrachten kan geven met behulp van het toetsenbord.

Downloaden: Het binnenhalen van bestanden op je computer via een netwerk of een modemverbinding.

Downstream: Tegengestelde van upstream. De snelheid van het internet (of een netwerk) van de server in de richting van de gebruiker.

Dpi: De afkorting van dots per inch. Letterlijk vertaald: aantal punten per duim (een duim is een Engelse lengtemaat en komt overeen met 2,54 cm). Hiermee wordt de resolutie van een printer of een scanner uitgedrukt. Een toestel met een resolutie van 600 bij 600 dpi drukt dus zowel horizontaal als verticaal 600 punten over een afstand van 2,54 cm. Hoe hoger de resolutie, hoe beter de kwaliteit van de afdruk.

Drive-letter: In Windows Verkenner worden alle apparaten die data bevatten voorgesteld door een drive-letter: C staat meestal voor de harde schijf, A voor het diskettestation.

Driver: Engels voor stuurprogramma of stuurbestand, een klein programmaatje dat een randapparaat afstemt op de pc, zodat ze vlot met mekaar kunnen communiceren.

DSL: Digital Subscriber Line. Technologie die gebruik maakt van de bestaande koperen telefoonbekabeling, maar die veel efficiënter omgaat met de beschikbare bandbreedte dan de normale modemtechnologie, wat resulteert in hogere snelheden. DSL-technologie wordt in verschillende smaken ontwikkeld, zoals ADSL en HDSL (H staat voor High bit rate).

DTP: Afkorting van desktop publishing. De grafische opmaak en lay-out van brieven, brochures, boeken, strooibriefjes of andere documenten aan de hand van speciale programma's om tekst en beelden op een mooie manier te schikken.

Dvd: Staat voor Digital Versatile Disk. Een dvd-schijf ziet eruit als een cd, maar heeft een veel grotere opslagcapaciteit. Daardoor is dvd onder meer zeer geschikt voor video.

DVI: Digital Video Interface. Een compressiestandaard die wordt gebruikt voor hoogwaardige videobeelden. De gegevens worden hierdoor tot 1/50-ste van hun oorspronkelijke grootte samengeperst. DVI wordt voornamelijk gebruikt voor het verspreiden van video op cd-rom.

E-book: Een e-book of een e-tekst is een tekst die je op het scherm leest. Dat kan het scherm zijn van je pc, maar ook dat van een speciale reader, een e-booklezer.

Emoticons: Symbolen die een gemoedstoestand uitdrukken.

DUIVENMELKER AAN 'T DOWNLOADEN

Vaktaal

Encryptie: Toevoeging van een geheime code aan informatie. Via speciale software kan je bestanden omvormen tot geheimtaal die pas leesbaar wordt nadat het bestand weer gedecodeerd wordt met de correcte softwaresleutel. Op die manier kan je je bestanden afschermen voor onbevoegden.

Ethernet: Deze populaire standaard voor lokale netwerken werd ontwikkeld door Digital, Intel en Xerox. Voor Ethernet worden coaxkabels, glasvezel of twisted pairkabels gebruikt.

Exe: Afkorting van Executable file, dat is een uitvoerbaar bestand of een programma.

Extensie: Een code van drie letters achter het punt in een bestandsnaam. Die code geeft aan om wat voor type bestand het gaat. Zo staan exe en com voor programma's en gif en jp(e)g voor afbeeldingen.

FAQ: De afkorting van Frequently Asked Questions, een lijst van veelgestelde vragen over een bepaald onderwerp, die je in een nieuwsgroep of op een website kan lezen.

FAT32-bestandssysteem: File Allocation Table. Dit is een tabel met informatie over de ruimte die aan alle bestanden op je harde schijf wordt toebedeeld. Windows 9x kent twee soorten FAT-systemen: een 16-bits en een 32-bits FAT. Een 32-bits FAT benut de ruimte op de harde schijf meer optimaal dan een FAT16.

Firewall: Een veiligheidsvoorziening die de gegevenuitwisseling in het oog houdt. Wie zich op het internet begeeft, kan zich op die manier beschermen tegen personen die zonder toestemming zijn systeem binnendringen.

FireWire: Ook wel IEEE1394 of iLink genoemd. Een soort seriële verbindingspoort met een maximale overdrachtsnelheid van 400 Mb/s (tegenover 12 Mb/s voor usb).

FireWire-kaart: Een kaart die je in een vrije PCI-sleuf in je pc stopt, met één of meerdere FireWire-aansluitingen. Hierdoor kan je een toestel met een FireWire-aansluiting (zoals digitale camera's) aan je pc koppelen en zo gegevens met een hoge snelheid (100-400 Mbit/s) van of naar je pc versturen.

Firmware: De gegevens die door de computerfabrikant worden opgeslagen in een chip, in plaats van op de harde schijf. Deze data blijven opgeslagen, zelfs wanneer je de computer helemaal uit zet.

Flash: Een programma van Macromedia, waarmee audiovisuele effecten en bewegende animaties van beeld en geluid worden gemaakt. Webbouwers maken steeds meer gebruik van Flash-bestanden om hun websites interactief te maken. Surfers kunnen deze animaties alleen maar zien als hun browser van een Flash-plugin is voorzien.

Flash-ROM: Een bepaald type van Read Only Memory dat geprogrammeerd wordt door de fabrikant, maar toch achteraf kan beschreven en gewist worden door gebruik te maken van speciale software.

Force feedback: De technologie die ervoor zorgt dat de gebruiker bij spelletjes op de joystick of gamepad een soort weerstand of trilling voelt wanneer hij virtuele handelingen uitvoert.

Formatteren: Een harde schijf of diskette klaarmaken voor gebruik. Alle bestanden die zich op de schijf bevinden worden gewist en er worden opnieuw lege sporen op de vaste schijf of diskette getrokken.

Frame rate: De frame rate geeft aan met hoeveel beelden per seconde een videokaart een bepaald programma of spel kan vertonen. Dit wordt aangegeven in fps, frames per seconde. Hoe hoger die waarde, hoe beter en krachtiger de videokaart. Het menselijk oog interpreteert alles boven de 30 fps als vloeiend, dus normaal wordt die waarde als minimumeis gesteld.

Freeware: Software die je gratis kan downloaden van het internet. Software die gratis beschikbaar wordt gesteld. Niet hetzelfde als shareware, waarvoor vrijwillig een bijdrage betaald wordt.

Frontside Bus: Bij een moederbord wordt dikwijls vermeld wat de FSB-snelheid is. FSB staat voor Frontside Bus, wat de verbinding tussen de processor en het RAM-geheugen is. Hoe hoger de snelheid van de FSB, hoe beter.

Ftp: File Transfer Protocol. Het protocol dat wordt gebruikt op een netwerk om bestanden binnen te halen (downloaden) of te plaatsen (uploaden).

GB: De afkorting van gigabyte. 1 gigabyte is gelijk aan 1.024 megabyte (MB).

GeForce: Grafische processor (GPU) van nVidia die op recente grafische kaarten zit en een deel van de taken overneemt van de processor van de pc.

Geluidskaart: Multimedia-pc's zijn voorzien van een extra geluidskaart (bovenop het standaard luidsprekertje van je computer zelf) die maakt dat geluid natuurgetrouw klinkt. Je kan ook een joystick op de geluidskaart aansluiten, evenals een microfoon én de stereo-installatie! Geluidskaarten spelen opgenomen 'samples' (digitaal opgenomen geluid) af.

Gif: Graphics Interchange Format, een gecomprimeerd formaat van afbeeldingen met maximaal 256 kleuren.

Gigahertz: We gebruiken de termen 'megahertz' en 'gigahertz' om aan te geven hoe snel een processor is. Het aantal megahertz bepaalt als het ware de verwerkingssnelheid van de computer. In principe is een Pentium 200 Mhz dan ook dubbel zo snel als een Pentium 100 Mhz. Eén gigahertz staat voor 1.000 megahertz.

GPRS: General Packet Radio Service. Een mobiele communicatietechniek voor gsm-verkeer die een maximale snelheid van 128 kilobits per seconde garandeert en daardoor bij uitstek geschikt is om dataverkeer van en naar het internet te ondersteunen. Via GPRS ben je constant on line en betaal je niet per tijdseenheid, maar enkel voor het aantal opgevraagde en verstuurde datapakketjes.

GPS: Afkorting van Global Positioning System. Een toestel dat met behulp van satellieten die in een baan rond de aarde cirkelen je exacte positie op aarde kan bepalen en je kan uitleggen hoe je op een bepaalde plaats moet geraken.

Grafische kaart: De videokaart of grafische kaart is een kaart die de pc gebruikt om een zichtbaar beeldscherm te genereren. Het aantal af te beelden kleuren en de hoogst mogelijke resolutie zijn afhankelijk van de hoeveelheid geheugen op de kaart.

Hackers: Personen die zonder toestemming andermans computer binnendringen en er gegevens inkijken of stelen. Hacken is in principe strafbaar.

Handheld: Een verzamelnaam voor zakcomputers zoals de PalmPilot en de PocketPC's.

Harde schijf: Het opslaggeheugen van je computer waarop je gegevens wegschrijft zodat je ze later, nadat je de pc hebt uit- en opnieuw aangeschakeld, kan gebruiken. In tegenstelling tot het werk-

geheugen (RAM) blijven de gegevens voor lange tijd bewaard op de harde schijf.

Hoax: Nepvirus. Een hoax is een waarschuwing in de vorm van een e-mailbericht voor nieuwe (al dan niet echte) virussen die erg veel schade kunnen aanrichten. Ze zijn bedoeld om zoveel mogelijk mensen de stuipen op het lijf te jagen. Wie zo'n bericht ontvangt wordt aangespoord om het door te sturen naar al zijn kennissen om hen ook te waarschuwen. Op die manier willen de bedenkers een massale e-mailstroom genereren in de hoop zo hetzelfde effect te bereiken als een worm-virus: het e-mailverkeer te vertragen en e-mailservers lam te leggen. Het is aan te raden dit type berichten direct te verwijderen en te negeren.

Homepage: Een homepage is de startpagina van een website. Op homepages staat vaak informatie die de bezitter persoonlijk interesseert.

Hosten: Het onderbrengen van een website bij een provider. Hierdoor moet diegene die informatie verschaft (de eigenaar van de website) zelf geen server aanschaffen en een permanente toegang installeren.

Html: Hypertext Markup Language. Een soort computertaal waarmee webpagina's worden aangemaakt. Eigenlijk zijn html-pagina's gewone tekstpagina's met allerlei codes die verwijzen naar de kleur, de beelden, de opmaak, het geluid waarmee deze pagina's op een browser worden getoond.

HTTP: Het protocol dat gebruikt wordt op het web voor het transporteren van hypertext-documenten oftewel html-bestanden.

Hub: Een verdeeldoos die meestal als een soort knooppunt in een netwerk wordt gebruikt. Op deze manier kunnen de signalen worden verspreid.

Hyperlink: Ook kortweg link genoemd. Een doorverwijzing naar een ander document of webpagina. Links staan vaak in een ander kleurtje of zijn onderstreept. Als je er met de cursor overheen sleept dan verandert die in een handje.

Hypertekst: Elektronische tekst in een indeling die, via koppelingen, direct toegang biedt tot andere hypertekst in eenzelfde document of in een ander document.

ICQ: IseekYou. Een programma van Mirabilis waarmee je nagaat welke personen uit je vooraf samengestelde contactlijst op dat ogenblik on line zijn. Je kan via deze software met deze personen (die eveneens ICQ gebruiken) rechtstreeks chatten, e-mailen en on line spelletjes doen.

ICT: Informatie- en Communicatie Technologie.

IDE: Integrated Drive Electronics. Een standaard voor de aansluiting van harde schijven. De klassieke IDE ondersteunt twee harde schijven van maximaal 512 MB. Door de behoorlijke doorvoersnelheid en de lage prijs is IDE populairder dan de SCSI-standaard.

IMAP: Internet Mail Access Protocol. Het IMAP-protocol richt zich op het lezen van e-mailberichten. Bij IMAP worden de berichten opgeslagen op een centrale computer (server) en worden ze niet op een lokale pc of werkstation bewaard.

I-mode: Een systeem om via een mobilofoon toegang te krijgen tot het internet. I-mode werd in 1999 door NTT DoCoMo geïntroduceerd en is dus in feite de tegenhanger van het WAP-systeem. In tegenstelling tot WAP maakt i-mode gebruik van een eigen taal, namelijk cHTML.

Inch: Een Engelse lengtemaat, gelijk aan 2,54 cm, waarmee de grootte van een computerscherm wordt aangeduid. 10-inch wil in feite zeggen dat het scherm een diagonaal heeft van 25,4 cm.

Instant Messaging: Het verzenden van korte kleine boodschappen met een speciaal daarvoor bestemd programma. Instant messaging verschilt van gewone e-mail doordat de (korte) boodschappen ogenblikkelijk worden uitgewisseld.

Interface: De verbinding tussen aan de ene kant de computer en aan de andere kant de randapparatuur of gebruiker. De computer communiceert bijvoorbeeld via een usb-interface met de scanner. Deze term wordt tevens gebruikt om het uiterlijke van een softwareprogramma aan te duiden.

Intranet: Een privé-netwerk binnen een organisatie. Intranets maken vaak gebruik van internetprotocollen om hun inhoud aan te bieden. De beveiliging tegen ongeoorloofde toegang via het internet bestaat meestal uit firewalls.

IP-adres: Afkorting van Internet Protocol-adres. Een IP-adres is een uniek adres in de vorm van een getal van 32 bit, dat wordt voorgesteld door vier getallen die door punten van elkaar worden gescheiden. Bijvoorbeeld: 188.165.237.32. Op die manier wordt iedere computer die op het internet is aangesloten, geïdentificeerd en kunnen deze pc's met elkaar informatie uitwisselen.

ISA-sleuf: Industry Standard Architecture. Uitbreidingssleuf op je moederbord waarin je kaartjes kan pluggen die extra poorten tot je beschikking stellen. ISA komt enkel nog voor op oudere moederborden en is in recente pc's verdrongen door de PCI-sleuven.

ISDN-lijn: Een ISDN-lijn (Integrated Services Digital Network) is eigenlijk een dubbele telefoonlijn en heeft twee grote voordelen: je kan sneller surfen en je bent ook nog telefonisch bereikbaar als je aan het surfen bent. Als je de ene lijn bezet houdt - omdat je op het internet zit - is er nog een tweede lijn vrij om te bellen.

ISP: Staat voor Internetservicprovider, een bedrijf dat tegen betaling gebruikers toegang biedt tot het internet. Bekende providers in België zijn Telenet, Belgacom en Tiscali.

Jpeg: Een grafisch bestandsformaat dat vaak wordt gebruikt op het internet. Het maakt gebruik van een speciaal compressiemechanisme waardoor de plaatjes nóg kleiner kunnen worden gemaakt.

KB, MB, GB: Kilobyte, megabyte, gigabyte zijn eenheden om de opslagcapaciteit van digitale informatiedragers aan te geven. Een gigabyte is 1.024 megabyte en dit is weer 1.024 kilobyte. Ter vergelijking: op een 3,5-inch diskette past slechts 1,4 megabyte aan informatie.

Kloksnelheid: De belangrijkste maatstaf voor de snelheid van een pc. De kloksnelheid wordt uitgedrukt in MegaHertz (MHz) en geeft het aantal handelingen aan dat de processor per seconde kan uitvoeren.

LAN: Local Area Network. Een lokaal netwerk wordt gebruikt voor datacommunicatie binnen hetzelfde gebouw of gebouwencomplex.

LCD-scherm: Liquid Crystal Display. Een technologie waarbij ieder beeldpuntje van een scherm uit een heel klein vloeibaar kristal bestaat. Door een aantal kristalletjes onder stroom te zetten kan er licht worden afgestraald en ontstaat er een beeld. Je kent het principe ongetwijfeld van de digitale horloges.

LED: LED staat voor Light Emitting Diode. Het is in feite een miniatuur lampje dat veel licht geeft op een kleine oppervlakte en weinig stroom gebruikt.

Live-streaming: Audio of video die je kan bekijken terwijl de gegevens nog aan het binnenkomen zijn. Bij live-streaming volg je rechtstreeks gebeurtenissen op je media player.

Login: Gebruikersnaam. Een naam waarmee je je identificeert als je een verbinding maakt met het internet of een ander netwerk.

Mailserver: Een mailserver is een computer die de ontvangst en verzending van elektronische post verzorgt.

Megapixel: Een miljoen pixels. Het woord pixel is een samentrekking van Picture Element, ook wel beeldpunt genoemd.

Vaktaal

MemoryStick: Dit is een geheugenkaartje van Sony dat ontworpen werd voor draagbare digitale toepassingen zoals camera's en camcorders. Je kan de gegevens naar een pc versassen via een pc-kaartadapter.

MIDI: De unieke taal waarmee digitale muziekinstrumenten en software met elkaar communiceren. Hierbij worden geen tonen uitgewisseld maar informatie over de gebruikte noten, het tempo, hoe hard de aanslag is, enz. Je kan MIDI besturen via het toetsenbord van je computer en langs dezelfde weg omzetten in geluid.

MIME: Multipurpose Internet Mail Extensions. Een uitbreiding van het gewone e-mailprotocol dat het mogelijke maakt om tezamen met e-mail binaire attachments te verzenden. MIME zorgt ervoor dat niet-tekstuele gegevens correct kunnen worden verstuurd.

Mirror: Een exacte kopie van een bestaande website. Vaak worden mirrors geïnstalleerd van zeer veel gebruikte websites om de oorspronkelijke websites te ontlasten en zo de verbindingen sneller te maken.

Modem: Modulator/demodulator. Met een modem kan je computer via de telefoonlijn communiceren met een andere computer. Je hebt een modem nodig om op het internet te geraken. Een modem bestaat in een interne- of externe vorm. Hij zet eigenlijk de digitale signalen van je computer om in analoge signalen voor de telefoonverbinding en omgekeerd.

Moederbord: Een moederbord is een plaat binnenin de pc waarop alle onderdelen, inclusief de voeding, worden geïnstalleerd om de computer te kunnen laten werken.

Mp3: Motion Picture Expert Group 1 layer 3. Een op het internet erg populair formaat voor muziekbestanden: mp3 verkleint de bestanden enorm, terwijl de geluidskwaliteit nauwelijks wordt aangetast.

MPEG: Moving Picture Experts Group. Overkoepelende naam van een compressiestandaard voor video op computers en het internet. Dit type bestanden heeft de extensie .MPG. Mpeg-bestanden zijn relatief klein omdat van ieder plaatje alleen de verschillen met het voorgaande beeld worden opgeslagen.

MPEG-2: Een compressiestandaard voor audio en video en is één van de MPEG-varianten. MPEG-2 heeft een veel betere kwaliteit dan MPEG-1. MPEG-2 wordt vooral gebruikt voor digitale breedbandtoepassingen, zoals video-on-demand, interactieve televisie, enz. MPEG-2 wordt ook gebruikt voor dvd.

MultiMedia-kaart: MultiMedia is een soortgelijke standaard voor uitwisselbare geheugenopslag als CompactFlash en SmartMedia. Een MultiMedia-kaartje is nog kleiner en dunner dan zijn CompactFlash of SmartMedia-collega.

Multithreading: De mogelijkheid om binnen eenzelfde programma meerdere opdrachten tegelijk te verwerken. Elk proces binnen een programma is een thread.

Netiquette: Samentrekking van de woorden (inter)net en etiquette: een reeks ongeschreven regels die het fatsoenlijk gebruik van het internet moeten bevorderen. Geen te grote bestanden doorsturen die uren downloadtijd vragen, is daar bijvoorbeeld eentje van.

Netwerkkaart: Een netwerkkaart is een insteekkaart in je pc die zorgt voor de snelle verbinding met andere computers die in een netwerk staan.

OCR: Optical Character Recognition. Een technologie die je in staat stelt teksten in te scannen en die daarna ook te bewerken. Daarmee vermijd je dat je een tekst helemaal moet overtypen.

On site: Dit is een garantiesysteem waarbij je computerleverancier bij je thuis komt om ter plekke je computer te herstellen.

Optische zoom: Bij een optische zoom wordt door het toestel zelf ingezoomd op het object, met als gevolg dat de resolutie van het beeld dezelfde blijft. Dit in tegenstelling tot een digitale zoom, waarbij het toestel gewoon een stuk knipt uit het reeds gemaakte beeld.

OSD: On Screen Display. Een programmaatje waarmee je de scherpte en kleuren van je monitor kan aanpassen via een menuutje dat op het scherm verschijnt.

Overklokken: Doordat je de instelling (via een jumper) van je moederbord verandert, kan je de kloksnelheid van de microprocessor opdrijven. Hierdoor zal je de vooropgestelde MHz van de processor overschrijden.

Parallelle poort: De uitgang van een computer waarop randapparatuur wordt aangesloten: printer, scanner… Deze poort verdient haar naam omdat de gegevens in pakketjes van acht bits tegelijkertijd worden verstuurd.

Partitioneren: Partitioneren moet bij iedere harde schijf gebeuren. De schijf wordt ingedeeld in één of meerdere delen (partities). In geval van meerdere partities wordt de opslagruimte die fysiek slechts op één schijf staat, opgesplitst in verschillende virtuele schijven. Op die manier kan je verschillende besturingssystemen op iedere partitie draaien.

Patch: Een stukje software dat bedoeld is om fouten te corrigeren of veiligheidslekken te dichten in de oorspronkelijke versie van een programma.

PCI-sleuf: Peripheral Component Interconnect. Een uitbreidingssleuf zoals ISA. De PCI-technologie is recenter en maakt een snellere gegevensdoorvoer mogelijk.

PDA: Personal Digital Assistant. Een andere naam voor een handheld- of Palm-pc.

Pdf: Portable Document File. Adobe ontwikkelde dit bestandsformaat. Deze soort publicaties werd populair omdat de lezer ze steeds te zien krijgt zoals ze werden opgemaakt, zelfs al beschikt hij niet over de gebruikte lettertypes. Een document in het pdf-formaat kan onder ieder besturingssysteem worden bekeken op voorwaarde dat men gebruik maakt van de gratis Adobe Acrobat Reader.

Pentium: Een processor van Intel. Hij werd opgevolgd door de Pentium II en III. Recente pc's hebben al een Pentium 4 aan boord.

Pixel: Samentrekking van Picture Element, ook wel beeldpunt genoemd. Het is de kleinste eenheid waaruit een beeldscherm is opgebouwd. Een resolutie van 800 bij 600 betekent dat een scherm horizontaal 800 en verticaal 600 pixels kan afbeelden.

Plug & Play: Term om aan te duiden dat een programma of bepaalde hardware zich bijzonder gemakkelijk laat installeren. De computer herkent zelfstandig het aangesloten randapparaat, installeert zelf de correcte stuurprogramma's waardoor het heel snel goed functioneert.

Plug-in: Een klein programmaatje dat in een bestaand programma wordt geïntegreerd om nieuwe functies te kunnen vervullen.

POP3: Post Office Protocol versie 3. Dat is een techniek waarbij de binnenkomende berichten (de post) eerst op de mailserver (het postkantoor) van de provider worden bewaard en daarna via het e-mailprogramma naar de computer van de gebruiker worden gehaald.

Portaalsite: Een site die specifiek gemaakt is om als startpagina ingesteld te worden in je internetbrowser. Een goede portaalsite biedt veel nuttige links en diensten, heeft een snelle zoekmachine en staat vaak vol met reclame.

Processor: De eigenlijke motor van je computer. Hij verricht het gros van de bewerkingen die een pc moet doen om allerlei zaken tot een goed einde te brengen. Er zijn verschillende merken (Intel en AMD) en soorten.

Protocol: Een set met regels of normen voor het communiceren over een netwerk, met name het internet. Computers en netwerken kunnen met elkaar communiceren op basis van protocollen die bepalen op welke manier beide partijen gegevens aan elkaar aanbieden.

Provider: Een aanbieder van internettoegang (ISP of Internet Service Provider).

Proxy-adres: Het adres van een computer bij je internetprovider die in feite als een tussenstation fungeert tussen je eigen pc en de computer op het internet waar je een webpagina wil opvragen. Blijkt de webpagina die je hebt aangevraagd zich al op die speciale computer (de proxyserver) te bevinden, dan krijg je die pagina van daaruit aangereikt en dat gaat natuurlijk een stukje sneller.

PS/2: Personal System 2. Dit is een IBM-systeem om randapparaten aan te sluiten op je pc. Met PS/2 worden de muis en het toetsenbord via kleine contactstekkers aangesloten in plaats van via de seriële interface.

RAM: Random Access Memory. Het eigenlijke werkgeheugen van een pc of een randapparaat zoals een printer. De omvang van het RAM-geheugen bepaalt hoeveel data er tegelijkertijd kunnen worden verwerkt en dat heeft dus invloed op de snelheid van je toestel.

RDRAM: Rambus Dynamic Random Access Memory. Geheugentype dat als de opvolger wordt beschouwd van de SDRAM-module, omdat het tot 3-maal sneller gaat.

RealAudio: Een standaard om audio over het internet te brengen. Dankzij de technologie van Progressive Networks kunnen we zelfs rechtstreeks radio-uitzendingen in RealAudio beluisteren. Dat komt omdat je van RealAudio-bestanden streaming kan genieten; je kan de bestanden beluisteren terwijl je ze aan het inladen bent. RealAudio-bestanden herken je aan de extensie: .ram, .ra of .rm.

Real-time: Letterlijk betekent dit ‘in echte tijd’, met andere woorden: direct, rechtstreeks.

Refreshen: Ook verversen of opfrissen genoemd: een opdracht waarmee je de recentste informatie van een webpagina oproept.

Register: Een reeks bestanden waarin Windows allerlei belangrijke configuratiegegevens bijhoudt over de hardware en de besturingsomgeving zelf.

Resolutie: Een term om de kwaliteit en scherpte van een beeld, een foto of een afdruk uit te drukken.

ROM: Read Only Memory. Digitale gegevens die alleen gelezen kunnen worden. De informatie blijft bewaard zelfs als de stroom wegvalt. Een compact disc is een voorbeeld van ROM maar ook in een computer zit een ROM-chip.

Router: Een apparaat dat het verkeer van gegevens tussen verschillende netwerken regelt, een beetje zoals een agent op een druk kruispunt. De router bepaalt via welke route de gegevens op hun bestemming komen. Op die manier worden een aantal computers van een lokaal netwerk gekoppeld aan het internet.

RPM: Afkorting van rotaties per minuut, wordt gebruikt om de draaisnelheid van schijven uit te drukken. Ook wel TPM of toeren per minuut.

RSI: Repetitive Strain Injury. Dit is de benaming voor lichamelijke klachten die ontstaan door herhalende bewegingen. Bij computergebruikers komt RSI vaak voor aan nek, schouders, armen, pols en vingers.

Scrollen: Het beeld in je venster laten doorrollen zodat je de onderliggende inhoud kan bekijken. Je kan horizontaal of verticaal scrollen.

SCSI: Staat voor Small Computer System Interface. Een parallelle interface met hoge snelheid, die een beetje in onbruik is geraakt. Vooral bedoeld voor aansluiting van randapparatuur zoals schijfeenheden en scanners op de pc.

SD-geheugenkaart: Secure Digital. Net als een SmartMedia- of MultiMedia-kaart is dit een verwisselbaar opslagmedium met de afmetingen van een postzegel dat gebruik maakt van Flash-geheugen. Omdat het zo klein is en geen bewegende onderdelen bevat, is een SD-geheugenkaartje ideaal om gegevens op te slaan van digitale camera’s, mp3-spelers, handhelds en telefoons.

SDRAM: Synchronous Dynamic Random Access Memory. Geheugen dat een geavanceerde vorm heeft van de DRAM-module. SDRAM is daardoor sneller dan DRAM maar trager dan RDRAM. SDRAM is een 168-polige module geschikt voor systemen met een 66MHz tot 100MHz bussnelheid.

Serial ATA: Advanced Technology Attachment. Standaard voor de verbinding tussen mainboard en harddisk, vervangt de IDE-interface.

Seriële poort: Je vindt ze achteraan de pc, ze zijn ongeveer 2 centimeter breed en hebben een trapeziumvormig uiterlijk. Ze vormen de ingangskanalen voor een muis, modem of ander randapparaat. Een seriële poort wordt ook wel COM-poort genoemd.

Server: Centrale netwerkcomputer die zijn diensten verleent aan de andere computers in het netwerk. Dit om back-ups te maken (back-upserver), een printer te delen (printserver), de mail te beheren (mailserver), webpagina’s te sturen naar de browser (webserver) enz. Bij het internet is de server van de provider rechtstreeks aan het internet verbonden.

Shareware: Software die je kan downloaden van het internet en die je gedurende een bepaalde periode gratis mag uitproberen. Daarna moet je ervoor betalen als je er verder mee wil blijven werken.

Sjabloon: Een modeldocument vanwaar je een nieuw gelijkaardig document kan aanmaken. Zo’n sjabloon bevat alle basisinstellingen zodat je met minder inspanning het nieuw document kan vormgeven.

Skin: Een uiterlijke verandering van een bepaald programma. Tegenwoordig kan je veel software een persoonlijke toets geven door zogenaamde skins.

SmartMedia: Standaard voor verwisselbaar opslaggeheugen, net zoals CompactFlash, MemoryStick en MultiMedia.

Smtp: Simple Mail Transfer Protocol. Een TCP/IP-protocol om e-mailtjes te versturen.

Spam: Hiermee worden de ongevraagde e-mailberichten (reclame, oproepen, enz.) aangeduid die in je mailbox terechtkomen.

Streaming media: Audio of video die je kan bekijken terwijl de gegevens nog aan het binnenkomen zijn. Je hoeft dus niet te wachten tot het bestand helemaal gedownload is.

TCP-IP: Transmission Control Protocol/Internet Protocol. Een standaard om gegevens over een netwerk tussen computers te transporteren. Deze communicatietaal tussen computers wordt meestal gebruikt over het internet. Eigenlijk is TCP/IP de verzameling van alle protocollen (http, ftp, ppp enz…) waarop de internettoepassingen zijn gebaseerd.

Vaktaal

TFT-scherm: Thin Film Transistor. Zeer goede, platte beeldschermen. Een TFT-scherm is een actief matrixscherm, dat betekent dat het contrastrijker en scherper is dan de ouder passieve matrixschermen.

Toner: Cassette met poedervormige inkt die gebruikt wordt in laserprinters en kopieermachines. De inkt wordt eerst op een trommel (drum) aangebracht waar het papier vervolgens wordt overgerold. De inkt wordt door verhitting gefixeerd.

Touchpad: Een soort plaatje op een draagbare computer. Aanraking met de hand (of een speciale pen) is voldoende om de muis op het beeldscherm te positioneren. Het is dus een alternatief voor de computermuis.

Trojaans paard: Een gemeen programma dat voor vervelende problemen kan zorgen. De gebruiker heeft dit niet door omdat een Trojaans paard heimelijk iets anders doet dan hetgeen de gebruiker verwacht. Dit is geen virus omdat het zich niet zelfstandig kan vermenigvuldigen of verspreiden.

TWAIN: Staat eigenlijk voor Technology Without An Interesting Name. Dat is een standaard voor stuurprogramma's waarmee je scanners van verschillende fabrikanten rechtstreeks vanuit diverse applicaties (zoals bijvoorbeeld Paint Shop Pro) kan aanspreken.

Unified Messaging: Een dienst waarbij je verschillende soorten berichten kan opvangen op één punt. Meestal gaat het om een e-mailservice waarop je fax- en voicemailberichten kan ontvangen, e-mail laten voorlezen en beantwoorden.

UNIX: UNIform eXecutive. Besturingssysteem ontwikkeld door Bell Laboratories dat bedoeld is voor computers waar veel mensen tegelijk mee werken. Unix wordt gewaardeerd in grote computernetwerken en universiteiten. De meeste internet-servers draaien op UNIX.

Unzippen: Een zipprogramma als WinZip kan bestanden erg klein inpakken en uitpakken. Dat is handig als je een groot bestand (een programma bijvoorbeeld) wil versturen via het internet of het op een diskette wil zetten. Wil je het originele bestand weer gebruiken dan moet je de gezipte (ingepakte) bestanden eerst unzippen, of terug uitpakken.

Update: Programma's worden regelmatig vernieuwd of gezuiverd van kleine foutjes. Het is echter niet altijd nodig dat vernieuwde programma te kopen. Vaak kan je bij de fabrikant updates bekomen die van je oude programma een nieuw maken, de fouten er uit halen of een functie rijker maken.

Upgraden: Upgraden is het krachtiger maken van een pc. Upgraden is af en toe nodig om de pc zwaardere programma's te kunnen laten draaien.

Uploaden: Het versturen van een bestand naar een andere computer via een netwerk of een modemverbinding. Bij uploaden kopieer je een bestand van je computer naar een andere computer. Bij downloaden wordt dat proces omgekeerd.

Upstream: De gegevensoverdracht in de richting van de server, bijvoorbeeld wanneer je gegevens verstuurt vanaf jouw computer naar het internet.

Url: Staat voor Uniform Resource Locator. Een uitdrukking die het adres van een website op het internet aanduidt.

Usb (1.1): Universal Serial Bus. Een serieel verbindingssysteem voor de aansluiting van allerlei randapparaten op je pc. Usb garandeert een veel snellere datatransfer dan parallelle en andere seriële poorten.

Usb 2.0: De nieuwe generatie van usb (Universal Serial Bus) die standaard is voor het aansluiten van randapparatuur. Usb 2.0 is wel 40 keer sneller dan gewone usb en wordt daarmee de concurrent van FireWire.

UTP-kabel: Unshielded Twisted Pair. Een koperkabel die vaak gebruikt wordt in netwerken. De kabels zijn geschikt voor datatransfers van 4 tot 100 Mb/s.

V.92-modem: Een nieuw soort modemprotocol waarbij je via je gewone telefoonlijn surft maar toch een waarschuwing krijgt als iemand je probeert op te bellen. Je kan het telefoongesprek dus voeren en daarna gewoon verder surfen. Zo blijf je bereikbaar terwijl je surft.

VGA: Video Graphics Array. Een grafische norm die resoluties mogelijk maakt van 320 x 200 beeldpunten met 256 kleuren, of 640 x 480 beeldpunten met 16 kleuren. Er bestaan varianten die resoluties van 1.024 x 768 pixels toelaten, wat men super VGA noemt. Het aantal kleuren dat aan een bepaalde resolutie wordt getoond, is afhankelijk van de hoeveelheid geheugen op de VGA-kaart.

Videogeheugen: Intern geheugen dat speciaal gereserveerd is om informatie voor het beeldscherm in op te slaan. De grootte ervan wordt vooral bepaald door de hoeveelheid kleuren die maximaal tegelijkertijd op het scherm getoond kunnen worden.

Voodoo-kaart: Een extra grafische kaart die dienst doet als grafische versneller voor driedimensionale beelden. De techniek werd ontwikkeld door 3dfx en veel actiespelletjes doen beroep op dit soort kaarten.

VOIP/Voice over IP: Voice over IP: Voice over Internet Protocol. Een protocol dat het mogelijk maakt om data- en stemverkeer over het internet en intranets te verspreiden.

WAP: Wireless Application Protocol. Een soort taal waardoor draadloze toestellen draadloos toegang hebben tot het internet. Veel gsm's worden met deze optie uitgerust om te kunnen surfen.

Wav-bestand: Wave-bestand. Een Windows audiobestand dat niet gecomprimeerd is. Daarom zijn wav-bestanden bijzonder goed van kwaliteit (cd-kwaliteit) maar ook erg volumineus.

Wi-Fi: Wireless Fidelity. Wi-Fi is een standaard voor draadloze communicatie. De 802.11g-standaard levert een overdrachtssnelheid van 54 Mb/s.

Worm: Soort virus dat zichzelf voortplant nadat een programma is gestart. Het probleem met wormen is, dat als ze zichzelf zo hebben vermenigvuldigd, ze alle vrije ruimte op een schijf hebben ingenomen.

Wysiwyg-editor: Wysiwyg staat voor What You See Is What You Get. Een wysiwyg-editor is bijvoorbeeld de tekstverwerker Word die je op je beeldscherm toont hoe de tekst er uit gaat zien als die geprint zou worden. Er zijn ook wysiwyg-editors voor (web)design.

XML: Extended Markup Language. Een programmeertaal om webpagina's te maken.

Zip-file: Een computerbestand in gecomprimeerde vorm. Zip is het meest populaire systeem voor dergelijke bundelingen.